

PROGRAM KONFERENCE, ČTVRTEK 25. října, 9:30 – 18:30

9:00 – 9:30	Registrace, káva
9:30 – 12:30	PANELOVÁ DISKUSE (v anglickém jazyce)
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Andrew Stirling, University of Sussex ▶ Claudia Neubauer, Fondation Sciences Citoyennes ▶ Zdenek Konopásek, Centrum pro teoretická studia
12:30 – 13:20	Oběd
13:20 – 14:50	SEKCE 1
	<p>Sekce 1.1 Prezentace: Co-production of knowledge I (v anglickém jazyce)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Tomáš Ryška (FHS UK), ▶ Wannapa Leerasiri, Pairat Trakarnsirinont (Faculty of political Science and Public Administration, Chiang Mai University, Thailand), ▶ Simon Smith (University of Leeds), Jiří Kabele (FSV UK)
	<p>Sekce 1.2 Diskuse (moderuje Petr Hlaváček, editor knihy Intelektuál ve veřejném prostoru) Vědci, veřejnost, politici, aneb diskuse nad knihou Intelektuál ve veřejném prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Václav Bělohradský, ▶ Martin Potůček (FSV UK), ▶ Bedřich Moldan (COŽP UK)
	<p>Sekce 1.3 Workshop Jak mohou neziskové organizace a akademická sféra pomoci realizovat efektivnější projekty (aneb evaluace v teorii a zejména v praxi)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Inka Pibilová (konzultantka, členka České evaluační společnosti)
14:50 – 15:10	Káva, občerstvení
15:10 – 16:40	SEKCE 2
	<p>Sekce 2.1 Prezentace: Koprodukce vědění II</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Tamara Kováčová (FF ZČU), ▶ Martin Zahradník (COŽP UK), ▶ Kamila Beňová (FHV UMB)
	<p>Sekce 2.2 Prezentace: Možnosti a limity účasti veřejnosti na rozhodování</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Zuzana Drhová, ▶ Miroslav Tižík (Sociologický ústav SAV), ▶ Jiří Dlouhý, Andrew Barton (COŽP UK)
	<p>Sekce 2.3 Workshop Zapojování veřejnosti do plánování tvorby a obnovy veřejných prostranství</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Martin Nawrath, Nadace Partnerství
	<p>Sekce 2.4 Workshop Conceptualising and making the publics for (social) science research (v anglickém jazyce)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Simon Smith (University of Leeds) and Nick Mahony (Open University), UK
16:40 – 17:00	Káva, občerstvení
17:00 – 18:30	SEKCE 3
	<p>Sekce 3.1 Prezentace: Postavení vědy ve společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Karel Müller (FHS UK), ▶ Jana Dlouhá (COŽP UK), Marie Dlouhá, ▶ Helena Jedličková (PDF MU)
	<p>Sekce 3.2 Prezentace: Nástroje zapojování veřejnosti do rozhodování</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ František Kalvas (FF ZČU), ▶ Blažena Hušková, ▶ Kateřina Ptáčková (FSV UK)
	<p>Sekce 3.3 Workshop Jak využít kvantitativní metody sociálních věd v práci neziskové organizace?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Karel Čada, FSV UK/The ANU Centre for European Studies
	<p>Sekce 3.4 Workshop (Ne)organizovaná veřejnost a legislativní proces</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Petra Humlíčková, PF UK, Zelený kruh
19:00	Konferenční večeře II

ABSTRAKTY PŘÍSPĚVKŮ A WORKSHOPŮ

9:30 – 12:30: PANELOVÁ DISKUSE (v anglickém jazyce)

► Andrew Stirling, University of Sussex

Professor of Science & Technology Policy (SPRU - Science and Technology Policy Research, The Sussex Energy Group, School of Business, Management and Economics), Director of Research and Knowledge Exchange (School of Business, Management and Economics)

Andrew Stirling se věnuje interdisciplinárnímu výzkumu, výuce postgraduálních studentů a působí také jako poradce v procesu tvorby politik. Vystudoval astronomii, archeologii, sociální antropologii a vědní a technologická studia. Během své dvacetileté výzkumné praxe na University of Sussex se zaměřoval především na otázky nejistoty ve vědě a technologiích, demokracii a dlouhodobě udržitelné inovace. Je autorem více než stovky akademických publikací zabývajících se např. problematikou předběžné opatrnosti, účasti veřejnosti či technologické změny. Působil a působí v řadě poradních orgánů včetně výborů EU pro „Energy Policy“, „Science in Society“ a „Science and Governance“. V minulosti byl mimo jiné programovým ředitelem Greenpeace International, dodnes působí v řídicím orgánu Greenpeace UK.

► Claudia Neubauer, Fondation Sciences Citoyennes

Claudia Neubauer je spoluzakladatelkou a ředitelkou Fondation Sciences Citoyennes, neziskové organizace, která usiluje o demokratizaci vědy a technologií a posílení jejich environmentální a sociální dimenze. Claudia Neubauer vystudovala vědeckou žurnalistiku a získala PhD titul v oblasti genetiky člověka. Zabývá se celou řadou oblastí, např. preimplantační genetickou diagnostikou, nanotechnologiemi, vědeckých občanstvím, národními a evropskými výzkumnými systémy, expertizou a výzkumnými kapacitami nevládních organizací. Je spoluautorkou několika zpráv pro Evropskou komisi, francouzské ministerstvo výzkumu či Úřad pro hodnocení zdravotnických technologií při německém parlamentu. Claudia Neubauer členkou řídicí rady „the European Network of scientists for social and environmental responsibility (ENSSER)“ a členkou „Unit 'Foresight' of the Social, Economic and Environmental Council“ regionu Bretagne.

► Zdenek Konopásek, Centrum pro teoretická studia

Zdenek Konopásek působí jako sociolog vědy v Centru pro teoretická studia UK a AV v Praze a přednáší o kvalitativním výzkumu a sociologii vědy a technologií na Fakultě sociálních studií MU v Brně. Na poli science and technology studies se zabývá zejména složitými vztahy mezi vědou a politikou, expertizou a demokracií; věnoval se také interakcionistickému studiu komunistické (bez)moci a využívání počítačů v kvalitativní analýze. Publikoval knihu Estetika sociálního státu: O krizi reprezentace (nejen) v sociálním zabezpečení (GplusG 1998) a editoval sborník Otevřená minulost: Autobiografická sociologie státního socialismu (Karolinum 1999). Je zakladatelem a někdejší mnohaletým editorem časopisu Biograf (<http://www.biograf.org>).

Abstract:

What is meant by saying that a controversy is socio-technical? Against simplified views of how to pursue democracy in technological societies

During last several decades, science and technology studies (STS) have had developed a convincing view, which challenges the idea of something purely technical as well as the idea of science external to what we call society or politics. Instead, STS authors write about complex socio-technical controversies that are articulated within a kind of hybrid forums, i.e., assemblies consisting of various elements and mixing together the lay and the expert, science and politics,

nature and culture. This view has had some impact on the official EU and national policies and ideologies aiming at "democratization of expertise" (Liberatore 2001), "technical democracy" (Callon et al. 2009), or "robust and sustainable knowledge society" (Felt & Wynne 2007). The STS notion of the socio-technical is taken as a support for various forms of public and stakeholder involvement in what traditionally used to be a matter of expert assessment and decision making. Especially after the painful European experience with GMO it has become commonplace that a "social (ethical, political, cultural) dimension" is taken more seriously. Formally organized public consultations and dialogues are taken as prevention against possible social conflicts. I want to argue, however, that a number of shortcomings occurred during this translation of STS lessons into the language and procedures of practical politics. Based on my recent experience with the EU project on socio-technical challenges for implementing geological disposal of nuclear waste I will clarify some typical misunderstandings about the STS perspective. Contrary to what is too often supposed, talking about an issue as socio-technical (in the STS sense of the term) does not simply mean that certain political aspects are debated besides/before/after the technical ones. Rather, it implies approaching all possible aspects as both social and technical. To take the notion of socio-technical seriously thus means debating the social and the technical together, at the same time and as a single thing. Such an approach, I will also insist, can hardly be achieved/embodyed by means of inviting selected activists (representing "the social") and engineers (representing "the technical") to spend time together exchanging standpoints and perspectives in a "fair dialogue". When meetings with similar design are organized (and they often are), it not only deviates from what can reasonably be argued from within STS, but it also makes the idea of democratic governance in the age of science and technology empty and perverted.

13:20 – 14:50: SEKCE 1

Sekce 1.1 Prezentace

CO-PRODUCTION OF KNOWLEDGE I (V ANGLICKÉM JAZYCE)

► **Tomáš Ryška (FHS UK): Blind Knowledge**

"You all come here, ask questions, get what you need and we, Akha, never get anything back", hears a researcher authorized by a state or non-governmental agency to conduct a survey among ethnic highland minorities in northern Thailand. The local inhabitants, victims of various forms of social suffering, have provided their 'local knowledge' to representatives of the state or non-state agencies too many times. While these agencies fulfil the stated purpose of their own existence and satisfy interests of their clients and donors, inhabitants of the periphery, the very providers of the 'local knowledge', experience a little increase in the quality of their lives. Similar scenarios are common and can be regularly observed in other parts of the world. A development project to increase the quality of life of the marginalized population in Laos conducted between 2001-2005 plunged the recipients of the aid into an ever deeper poverty and resulted in a terrifying increase of mortality. The project was carried not only by the state agencies but also by international community as well as by bilateral organizations. The role of non-governmental organizations was no less significant. Anthropological studies of school education offer similarly warning pictures. Schooling of the poor, minorities and marginalized groups of population, the UN MDG and one of the most popular development instruments, does not meet its alleged aims. Recipients of the aid do not experience the promised increase in the quality of lives neither the purported upward social and economic mobility.

The anthropologist James Scott, influenced by the Austrian tradition of economic theory,

considered the failure and negative impact of social engineering in its central planning. He believed that a success of a project depends on the 'local knowledge'. In a similar sense, as a response to the long-term failure of the development efforts, the 80s and 90s of the twentieth century brought a significant restructuring in the political economy of regional and international development. The role of state decreased and the responsibility have been handed over to the non-governmental organizations. These grassroots institutions, many believed, represented the convenient instrument for dealing with problems of local communities with whom NGOs cooperated closely. Yet, the above mentioned examples demonstrate that contemporary projects for the poor, minorities and marginalized groups, although often preceded by a research of the 'local knowledge', do not suffer from a number of weak points any less than the efforts of the pre-modern states.

Similarly to the limited ability of the ruler in pre-modern states to utilize a value of its forests or to collect taxes from its subjects, it is the inability to generate sufficient data what hinders the endeavour of the state or non-state agencies in their effort to assist the disadvantaged segment of population even today. Despite the fact state agencies as well as non-governmental organizations seek for appropriate data, oftentimes hire an expert consultant to conduct a research and make a use of the generated data, the initial purpose of development projects, argues American anthropologist James Ferguson, does usually not meet its aims and purposes. Based on a research data I have been generating in Laos and northern Thailand for the last twelve years, I point to methodological afflictions that, as I argue, constitute undesirable attributes of the 'action research'. By uncovering the weak points I would like to contribute to a better understanding of the problems related to the action research so the methodological maladies characteristic for a consultant and development project research could be overcome.

► **Wannapa Leerasiri, Pairat Trakarnsirinont (Faculty of political Science and Public Administration, Chiang Mai University, Thailand): Smog Problem in Chiang Mai, Thailand: Quest for a Solution from the Communities, for the Communities**

For half a decade, smog problem has been a threatening challenge not only for the Northern region of Thailand but also neighboring countries namely Myanmar and Lao PDR. Studies confirm that one of the fundamental causes of toxic smog is the open burning of agricultural wastes in highland reserve forest areas, totally caused by human. During the dry season (from late December to early April), according to a Geographical Information System (GIS) map, there were hotspots spread all over the area that have high production of corn as cash crop as well as reserved forest areas. For five consecutive years, the level of small particulate matters (PM10-particulate matter less than 10 microns per one cubic meter) reached critical level of more than 300 in dry season as comparing to non hazardous level of 120 microns.

As a result, the Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University, with cooperation with the Faculty of Engineering, the Faculty of Medicine, and the Faculty of Agriculture conducted an action-based research study in order to identify alternative models to solve the problem and to determine which solution fits the local community best. The research was based on local people's participation with help of local authorities and local administrative organizations in forms of public forum, field research, and focus group interview. Initially, this project was conducted in 7 pilot areas then expanded into 50 communities in 25 districts in Chiang Mai Province. From the studies, 8 categories, with total of 20 choices of alternative models were identified. Research results were presented to the communities in order to implement these solutions.

Study also found that success factors of smog reduction measures is not solely based on new

technologies, but also participation from local communities in highland reserve forest areas as well as knowledge transfer mechanisms. It is also crucial to set up knowledge transferring unit in the community which can network with other communities as well as knowledge center at Chiang Mai University.

► **Simon Smith (University of Leeds), Jiří Kabele (FSV UK): Organizing and evaluating collaborative research. An anonymized case study of broken chains of agency**

Like all organizing processes, collaborative research is simultaneously performed and normatively framed. Frameworks for organizing are concretized through negotiation and deliberation around boundary objects that configure shared inter-domains in which action happens. Boundary objects link different domains and their members into chains of agency (synchronizing common agendas) as well as forging links across temporal divides by integrating inter-domains into individual biographies and organizational histories that transcend domain-specific life prospects.

In this paper our focus is on the configuration of a shared inter-domain in which researchers and health service managers attempted to work together innovatively. Our account focuses on an evaluation process and its outputs in which one of the authors was involved. The paper describes how the evaluators were enrolled in the collaboration as to construct a series of boundary objects consisting of texts and workshop-style meetings. Construed as resources for imagining the 'system version' of the game/play framework as a device for organizational learning and thence for ongoing collaborative auditing, the value to participants depended on these artefacts' compatibility with their other life prospects as well as on the social and political legitimacy of the evaluators' account of events. This in turn depended on the a/symmetrical positioning of the evaluation/evaluator in the emergent inter-domain, which we interpret in terms of agency theory and related theories of social hierarchy.

What makes the findings of an evaluation legitimate and action-able for the subjects of the evaluation? Since this evaluation was not commissioned by the funders or other actors to whom the collaboration was formally accountable, but internally, to provide continuous direct feedback to participants, its legitimacy was self-authorizing. This allowed participants to detach it from their own programmes of action and to disarm its perlocutionary force. In search of the 'conditions of felicity' that would allow research findings to 'act' in the world, evaluators re-attached them to objects that circulate in the academic domain. This necessitated a selective reassertion of certain heuristic principles at the expense of others, favouring autonomy and neutrality, for example, over public debate and feedback / member checking.

We suggest that the fate of the evaluation was symptomatic of a degradation of the inter-domain towards a more collusive form of cooperation. This can be indicative of the normalization of collaboration: system versions of inter-domains underestimate coordination costs, and hence the ongoing configuration of regime versions inevitably involves a certain deformation. This becomes problematic if it generates a self-defeating succession of reforms.

Sekce 1.2 Diskuse (moderuje Petr Hlaváček, editor knihy *Intelektuál ve veřejném prostoru*)

VĚDCI, VEŘEJNOST, POLITICI, ANEB DISKUSE NAD KNIHOU INTELEKTUÁL VE VEŘEJNÉM PROSTORU

► Václav Bělohradský, ► Martin Potůček (FSV UK), ► Bedřich Moldan (COŽP UK)

Sekce 1.3 Workshop

Jak mohou neziskové organizace a akademická sféra pomoci realizovat efektivnější projekty (aneb evaluace v teorii a zejména v praxi)

► Inka Pibilová (konzultantka, členka České evaluační společnosti)

Počet evaluací nejrůznějších projektů v posledních letech narůstá, mimo jiné i v souvislosti s evaluací programů a projektů realizovaných v rámci evropských strukturálních fondů. Etablovala se řada evaluačních firem a evaluátorů, do zpracování evaluací se zapojují také akademici. Oborová diskuse o kvalitě evaluace a výzkumu v této oblasti však teprve začíná. Na mnoha stranách panuje vůči evaluacím nedůvěra, jejímž zdrojem je např. obava ze ztráty prostředků v případě prokázání neúspěchu či skepse, zda vůbec lze evaluace realizovat. Na workshopu budou představeny jednoduché evaluační nástroje a metodiky na příkladu konkrétní osvětové kampaně jedné nevládní organizace. Cílem workshopu je diskutovat nad těmito příklady o zkušenostech jednotlivých účastníků s různými způsoby evaluací.

15:10 – 16:40: SEKCE 2

Sekce 2.1 Prezentace

KOPRODUKCE VĚDĚNÍ II

► Tamara Kováčová (FF ZČU): Ne/slyšící a moc

Prezentovaný příspěvek má za cíl ukázat na konkrétním příkladě případ probíhající empowerment research, kdy by cílová skupina měla mít přímý benefit z uskutečňovaného výzkumu a pomocí výsledků tohoto výzkumu poskytnout komunitě neslyšících data k další argumentaci k diskusi o optimalizaci vzdělávacího systému pro neslyšící s příslušnými decision makery.

Cílem práce je potvrdit nebo vyvrátit následující hypotézy. Hypotéza I: „Na většině rozhodovacích pozic, které určují směry jazykové politiky a vzdělávání pro Neslyšící, jsou slyšící lidé, kteří přímo nepodporují růst (či alespoň trvalou udržitelnost) komunity Neslyšících jakožto jazykové a kulturní menšiny. Představy stávajících slyšících decision makerů jsou v rozporu a přáními a koncepty Neslyšících opinion makerů.“. Hypotéza II: „Současný systém vzdělávání Neslyšících produkuje ve velké míře děti, které opouštějí ZŠ bez plnohodnotné znalosti jakéhokoliv jazyka (ani českého znakového jazyka ani češtiny). Tedy bez plnohodnotného nástroje pro jejich kognitivní rozvoj.

Výzkum reaguje na signály, které ukazují, že na rozhodovacích pozicích týkajících se vzdělávání pro Neslyšících jsou osoby, které aktivně nepodporují pozitivní změnu (ve smyslu naplnění cílů vzdělávání pro ZŠ) ve směřování vzdělávání neslyšících (předmět hypotézy II). Vycházím z toho, že sami Neslyšící by měli mít možnost aktivně participovat na tvorbě a realizaci vzdělávací politiky zaměřené na Neslyšící v souladu s udržením a dalším rozvojem této komunity a kteří zatím mají velmi omezené možnosti vyjadřovat se ke vzdělávací politice, která je přímo ovlivňuje.

K vyvrácení či potvrzení Hypotéz I a II se připravuje terénní výzkum ve dvou oblastech: a) řízené rozhovory se zainteresovanými osobami b) zjišťování stávajících jazykových kompetencí žáků speciálních škol pro sluchově postižené. Řízené rozhovory na téma „vzdělávání Neslyšících v ČR“ budou probíhat se zástupci běžných Neslyšících, s Neslyšícími leadery, pracovníky speciálně pedagogických center pro sluchově postižené (slyšící), převážně slyšícími pedagogy ZŠ, kde se vzdělávají neslyšící, vedoucí kateder speciální pedagogiky (slyšící), zástupci Ministerstva školství (slyšící). Zjišťování stávajících jazykových kompetencí žáků speciálních škol pro sluchově postižené budou probíhat na školách pomocí specializovaných testů a rozhovorů.

Cílem výzkumu je získat informace o (opomíjených) názorech komunity neslyšících ohledně možnosti zlepšení systému vzdělávání pro neslyšící a přinést důkazy o stávajícím nevyhovujícím stavu vzdělávání, který je zapříčiněn především rozhodováním slyšících decision makerů.

Výsledky výzkumu by měly doplnit neslyšícím odborníkům argumentační základnu při vyjednávání se stávajícími slyšícími decision makery a změnit stávající: „o nás, bez nás“

paradigma.

► **Martin Zahradník (COŽP UK): Vybrané přínosy a rizika spojená s prolínáním vědy s praxí, aneb jak si nelhat do kapsy**

Přínosy a rizika spojená s prolínáním vědy s praxí jsou zkoumána na dvou rovinách: zaprvé na úrovni výzkumu v jednotlivých projektech či aktivitách oblasti udržitelného rozvoje, zadruhé na úrovni zobecnění takto získaných poznatků o konkrétních případech.

1. Úsilí o propojení vědy s praxí, o otevření se vědeckých institucí neakademickým vlivům a zájmům koresponduje v sociálních vědách a ve vzdělávání k UR s požadavkem participativního typu výzkumu s transformativním dopadem na jeho účastníky. V přístupech, jako je např. Action Research, dochází ke stírání rozdílů mezi experty a těmi, jichž se výzkum přímo dotýká. Stejně tak často dochází k prolínání cílů transformativních (např. pedagogických) s cíli evaluačními a výzkumnými, jejichž výsledky bývají oporou pro rozhodovací procesy. Příspěvek na příkladech z praxe (výzkum hodnotových aspektů práce nevládních organizací) ukazuje, že tradiční vědecká kritéria výzkumu, jako je validita a reliabilita šetření, neznamení překážku v propojení vědy s praxí, ale naopak pro takové směřování poskytují nezbytnou podporu. Přínos a potenciál zapojení aktérů z praxe do výzkumu je zřejmý zejména u aktivit dlouhodobějšího charakteru, ať už nevládních nebo jiných organizací, kde se, na rozdíl od tradiční vědecké práce, otevírá prostor pro detailnější pozorování a o možnost zkoumat reálné, namísto referovaného chování. Riziko záměny a nejasného rozlišení cílů praktických a výzkumných je možné a vhodné řešit kritickým přístupem vlastním věd, tedy zejména důrazem na standardní kritéria výzkumu. Takový přístup může být příkladem propojení vědeckého sektoru s praxí, poskytnout kredit oběma oblastem a hlavně přinášet věrohodné výsledky a poznání, které bude kvalitním podkladem pro demokratické rozhodovací procesy.

2. Kvalitní poznání konkrétních případů z praxe, zejména rozhodovacích procesů, přitom nemusí přinášet pouze izolované závěry. Existuje zde však riziko neopodstatněného zobecňování. Závěrem je zmíněn příklad úsilí německých kolegů o propojení konkrétních poznatků kvalitativního výzkumu reprezentovaného případovými studiemi prostřednictvím metody Case Survey v kvantitativním testování řady hypotéz o rozhodovacích procesech v oblasti udržitelného rozvoje. Výsledkem tohoto zkoumání je základ teorie o Environmental Governance.

► **Kamila Beňová (FHV UMB): Výskum na pomezí: Doktorandky/doktorandi, ako sa vám vedie, v tej slovenskej vede?**

Príspevok sa zameria na čiastkové výstupy z kvalitatívneho socio-vedného výskumu akademického prostredia zameraného na hodnotové orientácie a životné a akademické dráhy doktorandiek a doktorandov v sociálnych a humanitných vedách na dvoch slovenských verejných univerzitách. Sleduje tri ústredné kontexty doktorského štúdia: sociálny, ideologický a politický. Výsledky predstaví na pozadí teoreticko-metodologickej orientácie výskumu, ktorý je vedený ako feministický akčný výskum, z čoho vyplýva zvolená špecifická metodika výskumu, od prípravy až po plánovanú „aplikáciu“ záverov výskumu v praxi. Zároveň predstaví zámer, ako by závery výskumu mohli byť využité (v spolupráci s občianskym združením) v rozhodovacích procesoch. Tento typ výskumu je charakteristický transdisciplinárnosťou a interaktivitou, vysokým dôrazom na etický a (seba)reflexívny prístup, s cieľom dosiahnutia sociálnej zmeny. Akčný rozmer výskumu znamená, že výskum je zároveň procesom učenia (ako pre výskumníčku, tak pre participantov/ky výskumu), má reflexívny charakter (tematizuje pozíciu výskumníčky a participantov/tiek vo výskume od jeho začiatku až po finálnu fázu), zahrnutá je i snaha o úplnú elimináciu mocenskej hierarchie medzi „skúmajúcim a skúmaným“, pretože vychádza z predpokladu, že akýkoľvek výskum je vždy zároveň aj aktom politickým (Gayle Letherby).

Znamená však predovšetkým jeho úzke vztiahnutie k praxi, resp. sociálnej realite, z potreby ktorej vychádza.

Epistemologicky sa výskum opiera o feministické teoretické prístupy k (vedeckému) poznaniu ako poznaniu, ktoré je situované a kontextuálne (Donna Haraway, Sandra Harding). Veda je tu chápaná ako sociálny priestor, ako „socio-kultúrna prax“ (Helen Longino), ktorá nie je genderovo, hodnotovo, názorovo neutrálna a nezávislá, ale ovplyvňovaná ideológiami a mocenskými vzťahmi z toho vyplývajúcimi. V rámci feministických epistemológií sa prikláňa k teórii stanoviska, ktoré sa zameriava na skúmanie väzieb medzi sociálnou pozíciou aktérov/aktérok tvorby poznania (v tomto prípade doktorandi/doktorandky) a ich pozície v poli mocenských štruktúr spoločnosti (v tomto prípade vedy; a vzdelávacieho systému). V kontexte stanoviskovej teórie práve marginalizovaná lokalizácia môže generovať pohľady a otázky, aké nezvnikajú v pozícii dominantných skupín a skúsenosť znevýhodnených môže byť spúšťačom nových alternatívnych spôsobov poznávania (Etela Farkašová). V súlade s týmto prístupom je tak zámerom výskumu „dať hlas“ doktorandom/kám ako „hlasu zdola“, ako určitej skupine „bez privilegií“ v rámci akademického prostredia.

Doktorandi/doktorandky sa ocitajú svojím statusom častejšie na spodku akademickej hierarchie, doktorské štúdium býva popisované ako „neistá sezóna“ (Alice Červinková), je prechodom medzi štúdiom a prácou, podmienky tohto obdobia bývajú nejasné a nešpecifikované, a v rôznych aspektoch diametrálne odlišné pre jednotlivcov/kyne, ako aj pre skupiny v rámci jednotlivých odborov/pracovísk, čo vedie k existencii nerovností. Vzhľadom k tomu, že pre časť doktorandov/diek je doktorské štúdium začiatkom akademickej kariéry a v budúcnosti budú pravdepodobne tvoriť hlavnú časť sociálno-humanitnej akademickej obce, ich súčasná „situovanosť“ je zároveň odrazom stavu („mladej“) vedy a jej budúceho vývoja.

Sekce 2.2 Prezentace

MOŽNOSTI A LIMITY ÚČASTI VEŘEJNOSTI NA ROZHODOVÁNÍ

► Zuzana Drhová: Podmínky a limity účasti veřejnosti v rozhodování

Ve svém příspěvku se zaměřím na limity zapojování veřejnosti v současných podmínkách České republiky. Na základě analýzy teoretických přístupů i praktických příkladů se zamyslím nad tím, proč účast veřejnosti, jak je dosud aplikována v ČR, nevede k naplnění svého účelu, kterým je kromě jiného nastavení „deliberativních“ rozhodovacích procesů s cílem dosahování společenského konsenzu na různých rovinách rozhodování. Přínosy účasti veřejnosti jsou v obecné rovině dobře popsány, na analýze konkrétních příkladů chci pojmenovat limity účasti veřejnosti, které jsou z mého pohledu v současné chvíli pro Českou republiku zásadní. Budu diskutovat následující argumentační východiska, která se k účasti veřejnosti váží a jejichž platnost je třeba promýšlet v širších kontextech rozhodovacích procesů, tedy například za jakých podmínek platí a kdy už nikoliv.

1) Čím časnější je zapojení veřejnosti, tím lze očekávat větší dopad a možnost ovlivnit konečné rozhodnutí.

2) Účast veřejnosti je zásadní pro vstup nových argumentů a pohledů na věc, které slouží jako podklad pro politické nebo správní rozhodnutí. Účast veřejnosti jako taková je apolitická, jedná se o procedurální záležitost a formu jak generovat a neopominout důležité argumenty při rozhodování.

3) Účast veřejnosti a vedení deliberativních rozhodovacích procesů vede k formulaci nových řešení, která jsou pro všechny zúčastněné akceptovatelná. Podmínkou je mít zastoupené všechny názory a pohledy na daný problém a žádný z nich neopomenout.

V příspěvku chci ukázat, že účast veřejnosti není všelékem na bídný stav demokratického

rozhodování v České republice. To vyžaduje dobře nastavené procesy, kompetentní a motivované aktéry, kteří jsou schopni přijmout účast na společném hledání řešení, včetně přistoupení na dílčí ústupky. Vždy hrozí politické zneužití a manipulace veřejným míněním ze strany mocenských struktur, tak účelové zneužívání a obstrukce ze strany veřejnosti. Aby k tomu nedocházelo, je třeba každé zapojení veřejnosti připravit v kontextu dané situace a očekávání jednotlivých aktérů, které jsou známé a dobře načasované - neboli vytvořit situaci, která umožňuje efektivní zapojení veřejnosti.

► **Miroslav Tižík (Sociologický ústav SAV): Transformácia vedy a vednej politiky bez vedcov? Prípadová štúdia transformácie Slovenskej akadémie vied**

V roku 2010 spustili vednie Slovenskej akadémie vied iniciatívu na transformáciu inštitúcie v verejnej rozpočtovej organizácii na verejnú výskumnú inštitúciu (v.v.i.) podľa českého modelu. Vo vystúpení by som rád ukázal na mechanizmy, akými sa jednostranne a bez otvorenej vnútornej aj verejnej diskusie presadzovali predstavy takejto transformácie ako "nevyhnutnej súčasti" zlepšenia možností financovania vedy na Slovensku. Na jednej strane bol a je voči verejnosti prezentovaný plán ako snaha "transferovať" poznatky základného výskumu do praxe a tak posilňovať užitočnosť vedy financovanej z verejných zdrojov, na druhej strane bol do vnútra inštitúcie prezentovaný projekt "zefektívňovania" a "racionalizácie" fungovania organizácie, ktorá vraj funguje neefektívne, nekvalitne a nemá možnosť obchodovať s poznáním, čím prichádza k veľkým častým doplnkovým zdrojom financovania. Procedúry vedúce k transformácii zatiaľ ukazujú na rôzne podoby nedemokratického využívania demokratických samosprávnych mechanizmov v inštitúciách pri zmene organizácie z inštitúcie základného výskumu na organizácie aplikovaného výskumu.

► **Jiří Dlouhý, Andrew Barton (COŽP UK): Tvorba regionálních případových studií jako základ komunikace různých společenských skupin**

Příspěvek se zaměřuje na rozvíjení metody analýzy regionální situace z hlediska uplatnění různých pohledů na problematiku životního prostředí a udržitelného rozvoje. Tvorba případových studií je považována za metodu explorativního výzkumu, která umožňuje správně položit výzkumné otázky. S její pomocí se řešená problematika zkoumá v konkrétním kontextu historickém a geografickém, což přispívá k praktické relevanci výsledků takového zkoumání. Pokud tyto výsledky mají být uplatněny jako základ pro tvorbu scénářů budoucího rozvoje (regionu), je nezbytné analyzovat též specifické zájmy společenských „hráčů“, kteří by se měli podílet na rozhodování o jeho podobě a budou ovlivněni jeho výsledky. Analýza aktérů představuje metodu využitelnou pro zhodnocení různých přístupů a názorů těchto hráčů v rámci participativního rozhodování i jejich potenciálního vlivu na rozhodovací procesy, jejich role a případných omezení atd. Autoři ukazují postup zpracování regionální případové studie, která přináší objektivní pohled na současný stav a současně i perspektivy a hodnocení ze strany zájmových skupin podílejících se na formování stavu budoucího. Slouží jako podklad pro analýzu a v konečné podobě ukazuje její výsledky, předkládá je k diskusi mezi zainteresovanými hráči. Taková případová studie je pak nejen výzkumným materiálem, ale stává se i „hraničním objektem“ pro další komunikaci mezi aktéry přes rozmanité bariéry oborové, sociální atd. Příspěvek ukazuje zkušenosti z postupu zpracování takové případové studie, diskutuje její uplatnění v rámci tzv. 2.0 elektronického prostoru a potenciál tohoto interaktivního způsobu publikování, představuje výsledky analýzy aktérů i následného dialogu o důsledcích, které z nich plynou pro praxi. Pro zpracování tohoto výzkumu slouží zkušenosti z tvorby případových studií a realizace analýzy aktérů v rámci mezinárodní výuky zaměřené na problematiku severočeského regionu a jeho udržitelného rozvoje, i z komunikace mezi regionálními partnery sdruženými

v Regionálním centru expertizy.

Sekce 2.3 Workshop

ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI DO PLÁNOVÁNÍ TVORBY A OBNOVY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

► Martin Nawrath, Nadace Partnerství

Kvalita veřejných prostranství je významnou a stále více oceňovanou hodnotou nejen městského života. Aby veřejná prostranství byla skutečně kvalitní, setkávají se při jejich plánování požadavky a názory architektů, dopravních inženýrů, správců majetku, hygieny, politiků, ale pochopitelně také potřeby jejich každodenních uživatelů - místních obyvatel. Aby se potřeby obyvatel promítly do plánovacích procesů je třeba veřejnost oslovit a strukturovaně vtáhnout do diskuse s odborníky. V našem workshopu chceme sdílet zkušenosti jak na to.

Sekce 2.4 Workshop

CONCEPTUALISING AND MAKING THE PUBLICS FOR (SOCIAL) SCIENCE RESEARCH (V ANGLICKÉM JAZYCE)

► Simon Smith (University of Leeds) and Nick Mahony (Open University), UK

Academia is changing, knowledge production is becoming more distributed, and participation is assuming new forms and formats. The academic or scientific field itself is undergoing a crisis of reproduction that mirrors the multiple crises affecting contemporary capitalism and democracy. All these trends have led to a blurring of the boundaries of the scientific field, with an unprecedented transparency to methods, challenges to traditional ways in which knowledge is validated and consecrated, and a myriad of calls (both top-down and bottom-up) for scientific research to be coupled more effectively with social or economic demand/need. This workshop will explore the sources and implications of these changes by focusing not on the interaction between science and public conceived as two actors or two fields of action, but on processes of public mediation and formation (not to mention translation, support, enactment, reconfiguration and innovation) as well as on the performative dimension of many public discourses and discourses with publics.

17:00 – 18:30: SEKCE 3

Sekce 3.1 Prezence

POSTAVENÍ VĚDY VE SPOLEČNOSTI

► Karel Müller (FHS UK): Koevoluce rámců vědění a autorita expertního vědění: aktuální badatelský problém pro sociální vědy

Cílem příspěvku je diskutovat problém rámců – postup, který se začal využívat při formulaci rizika a etických problémů spojených s novou technikou a při podpoře komunikativních a (sebe) regulativních vazeb mezi odborníky a občanskou veřejností. Odborné diskuze o úloze rámců vědění ukazují, že tento postup umožňuje nejen jasnější vhled do komunikativních a argumentačních způsobů odborného vědění, ale i deliberativních zdrojů politických a regulativních rozhodnutí (Kastenhofer 2009). Problém rámců bude diskutován v perspektivě poznatků sociologie vědění a politických studií o povaze demokracie. Praktické a výzkumné důsledky budou podpořeny poznatky z komparativního studia „národních systémů / institucí výzkumu a inovací“, jejichž aktuální badatelský zájem je zaměřen na důkladnější porozumění ekonomickým a sociálním důsledkům technicky založených inovací a jejich důsledkům pro uspořádání výzkumných institucí (Müller 2011). Tato orientace na institucionální analýzu je podpořena kulturně robustnějším pojetím institucí a institucionální změny.

Badatelská pozornost, která je věnována rámcům vědění koresponduje s novými proudy v sociologii vědění, které blíže studují sociální založení vědění a objasňují různorodost komunikativních a argumentačních způsobů při jeho tvorbě. Lze si všimnout určité shody mezi

tímto studiem a rozvojem praktických postupů (a metod), které ve světě upravovaly diskuze mezi odborníky a politickou veřejností: nejprve (počátkem 70. let minulého století) technické předvídání, posléze hodnocení sociálních důsledků techniky, hodnocení rizika, formování výhledů o možné budoucnosti společností a v současnosti hledání postupů, které by umožňovaly udržet demokratické formy vládnutí ve společnostech založených na vědění. Podrobněji tyto proměny od důvěry v techniku, k pozornějšímu sledování jejich sociálních důsledků až k pokusům o porozumění kulturním předpokladům jejich fungování (s ohledem na celkové představy o moderní společnosti) monitorují poznatky studia vědy, techniky a inovací. Diskuze o způsobech produkce vědění (Gibbons et al.), o důsledcích nejistot spojených s moderním věděním pro současné společnosti (Nowotny et al.) a o regulativních nárocích pro společnosti, které jsou založeny na vědeckém vědění (Felt, Wynne) poukazují na postup proměn forem autonomie akademických institucí, růst jejich reflexivity, i možnosti sociálního experimentování a veřejného učení. Na základě těchto poznatků chci věnovat pozornost otázce, zda také obdobně rozumíme druhé straně mince: reflexivním kapacitám ekonomických a politických institucí, tedy jejich možné a produktivní konfrontaci s rámcem expertního diskurzu (Special Issue 2010). Při analýze této otázky využiji koncepce deliberativní demokracie a kulturního občanství.

Srovnání forem reflexivity akademických a politických institucí umožní formulovat shluk pojmů (čas, místo, pohyb, důvěra), pomocí kterého lze identifikovat stav rozhraní mezi rámci odborného a politického diskurzu, jeho vliv na reflexivní kapacity akademických a politických institucí a možné institucionální změny. Při analýze institucionálních změn vycházím z předpokladu, že jejich průběh je ovlivňován nejen stavem institucionální reflexivity obou institucí, ale i mocenským diferencíálem podle dostupných prostředků i mírou a povahou aktivity situovaných aktérů.

Odkazy:

Kastenhofer, K., Debating the risks and ethics of emerging technoscience, Innovation: The European Journal of Social Science Research, Vol. 22 (2009), No. 1, pp. 77-103

Müller, K., , Inovační politika v post-lisabonské situaci. Ekonomické listy, CES VŠEM, roč. 05 (2011), ss. 26-44

Special Issue of on Knowledge Governance, Central European Journal of Public Policy, Vol. 4, No 1 (June 2010)

► **Jana Dlouhá (COŽP UK), Marie Dlouhá: Důvěra (trust), závazek (commitment) a mocenské vztahy (power relations) v dialogu univerzit a dalších společenských aktérů – analýza přípravy zvláštního čísla Journal of Cleaner Production (JCIP) z hlediska jeho obsahu i procesu recenzního řízení.**

V rámci environmentálních disciplín a v poslední době se prosazujících „věd udržitelnosti“ se stává tématem angažovanost vědy v záležitostech celospolečenského významu. V souvislosti se specifickými požadavky na vědeckou práci i její výstupy, které si praxe v těchto oblastech klade, se pak často hovoří též o proměně vědy jako takové – nová „paradigmata“ pak dostávají nové nálepky: finalizační věda (Böhme et al., 1983), postnormální věda (Funtowicz and Ravetz, 1993), Modus 2 produkce znalostí (Gibbons a kol., 1994), inovační systémy (Edquist, 1997), post-akademická věda (Ziman, 2000), „triple helix“ model (Etzkowitz a Leydesdorff, 2000) atd. Článek analyzuje proces přípravy zvláštního čísla Journal of Cleaner Production z pohledu hlavního editora, a to z hlediska obsahu došlých textů i procesu odborné komunikace v rámci recenzního řízení. Zvláštní číslo JCIP s názvem „Learning for Sustainable Development in Regional Networks“ je zaměřeno na reflexi role univerzit v regionálních rozhodovacích procesech i v praxi

udržitelného rozvoje, a při vytváření tzv. nové kultury učení. Argumentace v publikovaných textech je vedena v několika rovinách: zapojení a proměny vědy, nové vzdělávací koncepty a přístupy, praktické zkušenosti s regionální spoluprací univerzit a s překonáváním rozmanitých bariér, nástroje pro spolupráci „přes hranice“ diskurzů a metody hodnocení jejího přínosu. Výsledkem analýzy obsahu těchto článků jsou základní pojmy – důvěra, závazek a mocenské vztahy –, které posléze slouží k analýze procesu komunikace v recenzním řízení. První dva pojmy jsou základem argumentace především v textech týkajících se tzv. sociálního učení, nového pedagogického konceptu vycházejícího z dialogické situace mezi aktéry učení. Prolínají však i do textů zabývajících se uplatněním vědecké expertizy a podobou vědy jako takové, kde ovlivňují její využitelnost v rozhodovacích procesech a také iniciují vznik nových výzkumných metod, na druhé straně oslabují její kritické funkce. Mocenské vztahy prolínají všemi zmíněnými oblastmi, jsou totiž relevantní pro tvorbu příslušných politik vzdělávání, vědy atd. se vztahem k udržitelnosti; v pozitivním kontextu (tam, kde je přítomno commitment) má moc podobu vůdcovství (leadership), které je pokládáno za hlavní faktor úspěchu, ovlivňuje výsledný impakt aktivit a projektů. Všechny tři faktory pak jsou přítomné i v rámci recenzního řízení, tedy jednoho z procesů, kterými se ve vývojovém pohledu ustavuje vědecký diskurz. Zde napomáhá utváření vědecké komunity s podobným závazkem k udržitelnosti, která se již neorganizuje v oborových hranicích, ale je propojena spíše s „komunitami praxe“. Příspěvek si klade otázky po možnostech a mezích vzájemného propojování různých typů takto utvářených komunit a po roli vědecké objektivity v těchto procesech.

► **Helena Jedličková (PdF MU): Badatelsky orientované vyučování ve vysokoškolské přípravě a občanská společnost**

Badatelsky Orientované Vyučování, konkrétně v Biologii (BOVB – z angl. IBSE - Inquiry Based Science Education) se již v řadě evropských zemí výzkumně zkoumá z pozice rozvoje osobnostních vlastností, dovedností i znalostí občana. (např. Projekt Pollen, Globe, Generace Y aj). V didaktice oborů na vysokých školách se termín BOVB výrazněji prosazuje teprve v posledních letech. Ve výzkumu nás zajímá, jaký vliv by měla mít tato účinná strategie aktivizujících metod problémového učení (učitel nepředává učivo výkladem v hotové podobě, ale vytváří znalosti cestou řešení problému a systémem kladených otázek) na rozhodovací vlastnosti občana.

Sekce 3.2 Prezentace

NÁSTROJE ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI DO ROZHODOVÁNÍ

► **František Kalvas (FF ZČU): Peace Polls a Deliberative Polls®**

Příspěvek představí dvě speciální varianty výzkumu veřejného mínění, které slouží jako nástroje formování veřejné debaty a tvorby veřejných politik. V závěru referátu budou obě metody srovnány.

Peace Polls vyvinul Collin Irwin. Při studiu Inuitů byl fascinován jejich schopností nacházet konsensus. Krom kulturní podmíněnosti (v kultuře zkoumaných společenství byla schopnost nalézat konsensus vysoce stakusově ceněná) si všiml, že je tato schopnost dána způsobem komunikace. Strany sporu se vzájemně seznámí s preferovanými řešeními, první řešení každé strany je obvykle pro ostatní strany zcela nepřijatelné, ale na druhém či třetím nejlepším řešení se obvykle všechny strany shodnou. Ve společnostech malého měřítka je tento proces realizovatelný i při komunikaci tváří v tvář, Irwin přemýšlel jak podobný proces realizovat ve společnostech velkého měřítka.

Řešením jsou právě Peace Polls. Zjednodušeně řečeno se jedná o sérii výzkumů veřejného mínění, kde se zjišťují preference ohledně řešení nějakého veřejného problému. Výzkum

identifikuje preference znesvářených stran, a to tak, že nechává každého respondenta ohodnotit potenciální řešení od toho nejpreferovanějšího po nejméně preferované. Součástí Peace Polls je ale také publikování výsledků, pokud možno ve sledovaných masových médiích. Znesvářené strany jsou tak informovány o preferencích dalších stran sporu. Peace Polls tak není jediný výzkum, ale celá série sběrů dat a jejich publikací, která napomáhá usměrnit veřejnou debatu a dojít ke konsensu i ve společnosti velkého měřítka.

Deliberative Polls® vyvinuli na Stanford University James Fishkin a Robert Luskin. Oba si všimli, že klasické teorie veřejného mínění předpokládají uvnitř veřejnosti debatu, v níž se jednotliví členové veřejnosti seznamují s názory ostatních. K takovým soustředěným debatám ale v reálném životě téměř vůbec nedochází. Výzkumy veřejného mínění tak neměří výsledky promyšlené veřejné debaty, ale povrchní názory. Fishkin s Luskinem se rozhodli zjistit, jak by vypadal výsledek výzkumů veřejného mínění, kdyby k takové debatě došlo. Nejprve prostým náhodným výběrem vybrali reprezentativní vzorek populace a provedli na něm klasický výzkum veřejného mínění. Z tohoto vzorku se poté cca 300 respondentů účastnilo debatního víkendu, kde byli rozděleni do skupinek po 12 a v nich mezi sebou problémem diskutovali. Po jednom kole diskusí se všichni účastníci sešli v jediném auditoriu, kde dostali možnost pokládat otázky expertům, odpovědi na otázky pak měly umožnit účastníkům se rozhodnout. V opakovaných diskusích ve skupinách a dotazech expertům nebyl nikdo z účastníků nucen hledat konsensus, pouze si v debatách ujasňoval vlastní názor. Fishkin a Luskin byli překvapeni, když zjistili jak se liší odpovědi respondentů před a po debatním víkendu.

► **Blažena Hušková: Na čem nám záleží**

Tvorba vize komunity (TVK, Community Visioning: From Vision To Action Forum) byla vyvinuta v 90. letech v USA. V České republice byla od roku 2000 realizována v několika desítkách obcí.

TVK je jedenapůldenní veřejné diskusní fórum; občané se scházejí v přátelské, tvůrčí atmosféře k diskusi o současnosti a budoucím vývoji své obce. Od popisu stávajícího stavu a žádoucích budoucnosti se diskuse v plénu i v pracovních skupinách přesune ke konkrétním krokům, které vizi budoucnosti mohou začít naplňovat. Řízená diskuse má pevný řád, který poskytuje dostatek času pro hlubší debatu a zaručuje konkrétní výstupy z jednání.

TVK vychází ze dvou předpokladů: 1. Naše motivace účastnit se života obce, zapojovat se do věcí veřejných vychází z vnímání místa, z porozumění místu, kde žijeme, ze zájmu o toto místo a o lidi, kteří tvoří prostor našeho domova. 2. Lidé nejvíc touží zapojit se do aktivit, které sami vymysleli, cítí se být jejich nositeli a tyto aktivity vedou ke zlepšení jejich života.

Podpora participativních metod je praktickým posilováním demokracie na úrovni obcí. Nositelé participativních metod nemají v posledních 60 letech na co navazovat: demokratická tradice i praxe byly přerušeny na konci 30. let minulého století a jsou postupně obnovovány od počátku 90. let. Fakt, že jsou zřízeny demokratické instituce ještě neznamená, že demokracie je součástí běžného života a rozhodování. Vůle občanů účastnit se věcí veřejných musí překonávat mnohé předsudky a stereotypy („od toho jsou tu odborníci“) nebo nepříjemné zkušenosti („ti nahoře už stejně rozhodli“, „cokoli řeknu, obrátí se proti mně“). TVK pomáhá posunu od tzv. uzavřené společnosti (strnulost, nejistota, opatrnost, přísná hierarchie, zvláště moci, pohodlí nevědomosti a bezmoci) k otevřené společnosti (svět je pestrý, proměnlivý, vyžaduje aktivní přístup, přemýšlení, odvahu, tvořivost, zodpovědnost).

TVK přináší dva nové přístupy: 1. nevoláme po záchraně a pomoci zvenčí, ale nejprve hledáme a využíváme své vlastní zdroje a až poté zjišťujeme, kde mimo obec, mimo vlastní síly najdeme tu pomoc, bez níž nedosáhneme žádaného výsledku. Zdrojem nejsou jen finance, ale zejména lidé, příroda, krajina, tradice. 2. nejsme pasivními oběťmi změn a plánů, které k nám přicházejí či jsou

na nás nakládány zvenčí, ale stáváme se plánovači a tvůrci změn, které považujeme za žádoucí: sami je definujeme, rozumíme tomu, proč jsou důležité, a podílíme se na jejich realizaci. Příspěvek představí praxi TVK u nás a navrhne k diskusi dvanáctero zásad úspěšné participace obecně a TVK zvláště.

► **Kateřina Ptáčková (FSV UK): Jakým způsobem exkluzivní instituce čelí nárokům na širokou veřejnou participaci – příklad poradních orgánů české vlády**

Příspěvek představuje dílčí část analýzy role poradních orgánů Vlády ČR. Tyto instituce jsou vnímány jako primárně deliberativní instituce, které nicméně musí čelit požadavkům vyplývajícím z významného postavení participativního diskursu. V příspěvku představím, kdo může v poradních orgánech působit, jak jsou jejich členové vybíráni a jak mohou činnost poradních orgánů ovlivňovat ti, kteří nejsou jejich členy.

Poradní orgány české vlády jsou tvořeny zejména členy vlády, úředníky a vybranými experty. Jsou vysoce exkluzivní, založené na schopnosti členů vytvářet společná odborná stanoviska a doporučení. Jsou zřizovány vládou primárně za účelem poskytování odborných rad v různých oblastech veřejných politik a vytváření prostoru pro diskusi mezi vládou a dalšími relevantními aktéry. Tyto deliberativní cíle musí být reflektovány v institucionálním nastavení poradních orgánů. Nicméně, fungování i institucionální design těchto institucí jsou zároveň ovlivněny i silnou poptávkou po participaci široké veřejnosti. V důsledku toho musí poradní orgány najít způsob, jak mohou deklarovat svou inkluzivitu, transparentnost a akontabilitu.

Odpověď na otázku, jakým způsobem poradní orgány této dvojí poptávky čelí, hledám prostřednictvím analýzy jejich institucionálního nastavení. Analyzuji formální možnosti veřejnosti ovlivňovat vstupy a výstupy jejich činnosti. Zaměřuji se na pravidla jmenování, možnosti nečlenů participovat na jednání, ovlivňovat jejich agendu, sledovat jejich argumentaci a rozhodnutí. Argumentuji, že schopnost dostát dvojím požadavkům na širokou účast a expertní deliberaci vyplývá z nejasných a mnohdy zcela chybějících formálních pravidel činnosti. Z nich vyplývající nejistota umožňuje vládě mít pod kontrolou podobu deliberace a zároveň čelit případné kritice na nedostatečnou participaci.

Sekce 3.3 Workshop

JAK VYUŽÍT KVANTITATIVNÍ METODY SOCIÁLNÍCH VĚD V PRÁCI NEZISKOVÉ ORGANIZACE?

► **Karel Čada, FSV UK/The ANU Centre for European Studies**

Kvantitativní výzkum se postupně stále více stává součástí projektů neziskových organizací. Ať už jde o průzkum potřeb klientů, evaluace výsledků, analýzu vnitřního chodu NNO či získání představy o vnějším image organizace a jejím potenciálu oslovit širokou veřejnost. V rámci workshopu budou prodiskutována základní pravidla, jak provést kvantitativní výzkum – od stanovení výzkumné otázky a výběrového vzorku přes vhodnou metodu sběru dat, až po navržení konkrétních otázek v dotazníku a vyhodnocení dat. Diskuse se rovněž zaměří na to, jak komunikovat s výzkumnou agenturou a na co se zaměřit při čtení výsledků šetření, které zadal a zpracoval někdo jiný.

Sekce 3.4 Workshop

(NE)ORGANIZOVANÁ VEŘEJNOST A LEGISLATIVNÍ PROCES

► **Petra Humlíčková, PF UK, Zelený kruh**

Ministerstvo zdravotnictví zatím nepředložilo zákon zakazující kouření v restauracích, který považujete za důležitý? Ministerstvo školství naopak předložilo zákon o vysokých školách, který se Vám vůbec nelíbí? Můžete s tím (nebo s něčím obdobným) Vy – občan/ka – něco „dělat“? Během workshopu si představíme legislativní proces, jeho jednotlivé fáze a roli jednotlivých institucí v něm (ministerstva, legislativní rada vlády, Poslanecká sněmovna, Senát, atd).

VĚDCI A VEŘEJNOST V ROZHODOVACÍCH PROCESECH, Praha, 25. října 2012

Především se ale budeme věnovat jednotlivým praktickým tipům, jak úspěšně ovlivnit vznik zákona a jeho podobu. Vyzkoušíme si, kdy a jakým způsobem můžeme návrh zákona změnit k lepšímu. Tuto možnost má totiž k dispozici opravdu každý z nás a navíc je to poměrně jednoduché.